

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR.		Főszerkesztő		Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Helyben: Vidéken:		Dr. MESEDÓSI LORÁNT.		DEBRECZEN,	
Egy hóra. 1 kor.	Egy hóra. 1 kor. 50 fill.	Kiadók és lap tulajdonosok:		Piac-utca 49. szám.	
Negyedévre 2 .	Negyedévre 4 . 50 .	HOFFMANN és KRÖRÖVITZ.			

Debreczen parlamentjéből.

A város februári közgyűlése.

Debreczen város törvényhatósági bizottsága ma délután tartotta ezévi első rendes közgyűlését, amelynek napirendje nagy számmal vonzotta a városháza nagytermébe a bizottsági tagokat. Feljöttek csaknem teljes számmal az új városatyák is, a virilisek és a választottak, de nem tettek egyebet, minthogy meghallgatták a főispán buzdító szavait a munkaszünetéről, meg a kötelelességtudásról, és szavaztak szorgalmasan, amikor erre alkalom nyílt. Beszélni egyikük sem beszélt, így, hogy nem is volt miről. A 38 pontból álló napirenden az egyetlen Stencinger-ház ügyén kívül nem szerepelt olyan tárgy, amely vitára adhatott volna okot, a Stencinger-ház ügyéhez való hozzászólás pedig annyira megkívánta a kérdés historikumának az ismeretét, hogy az új városatyák nem merték itt kockárra tenni szízi mióvutukat. A Stencinger-ház körül lefolyt vitáról más helyen közlünk tudósítást, itt a közgyűlés egyéb tárgyainak elintézéséről számolunk be:

A főispán megnyitója.

Pontban három órakor nyitotta meg Domahidy Elemér főispán a közgyűlést. Üdvözlö a bizottsági tagokat, különösen azokat, akik most lettek tagjai a bizottságnak s kéri őket, hogy érdeklődést, szeretetet mutassanak a vá-

ros ügyei iránt és legyenek pontosak. Felhívja a tagok figyelmét arra, hogy a mai közgyűlésen kell újjalakítani egyes szakbizottságokat és kéri, hogy lehetőleg azokat válasszák be újra, akik eddigi működésükkel a tagságra érdemeket szereztek.

A debreceni népszámlálás.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó után rátértek a napirendre, melynek első pontja: a polgármester havi jelentése volt. Ennek kapcsán Szabó Elek első aljegyző jelentést tett a népszámlálás eredményéről. Debreczen város területén 91,592 egyént írtak, ez alkalommal össze, akik közül körülbelül 590 volt vendég és átutazó s így Debreczen állandó lakosságának a száma 91 ezer. Tíz év alatt 18,649-cel szaporodott a város lakossága.

K. Tóth Mihály dr. kulturatanácsnok ismertette ezután a miniszterelnök leiratát arról, hogy a király kegyesen fogadta Debreczen városának az ő 80-ik születésnapja alkalmából hozzá intézett hódoló feliratát s azt a cs. és kir. hitbizományi könyvtárban helyezte el. — A közgyűlés utasította a tanácsot, hogy az egyetem javára létesített Ferenc József-alapítvány alító oklevelét készítse el közelebb mutassa be.

A szakbizottságok új tagjai.

Most Csóka Samu adóügyi tanácsnok be mutatta a pénzügyminiszter leiratát arról, — hogy az egyenes adófelszámolási bizottságba egy rendes tagot s egy póttagot kell választani az 1911—12. évekre. Egyhangulag Bacsó Dezső drt választották meg rendes tagul, póttagul pedig Muraközy Lászlót.

A 166. számú loavatató bizottság elnökévé Hutfilész Kázmért, intézőjévé Medgyaszay

Miklós tanácsnokot, helyettes intézőjévé Jeney Miklós rendőrkapitányt választották meg, a főispán kinevezte ebbe a bizottságba, becsülőkül Békéssy Lászlót, ifj. Jóna Jánost, Megyery Pál drt, pótbecsülőkül M. Tóth Jánost, ifj. Kertész Istvánt, állatorvosul Csáky János vágóhídi igazgatót, póttállatorvosul Cseh János városi állatorvost. — A 167. számú loavatató bizottság elnökévé Rickl Antalt, intézőjévé Boldizsár Kálmán dr. tb. tanácsnokot, helyettes intézőjévé Jeney Miklós rendőrkapitányt választották; a főispán ebbe a bizottságba becsülőkül: Udvarhelyi Gézá, Jámor Jánost és Polgári Józsefet, pótbecsülőkül Kállay Sándort, Kertész Jánost, állatorvosul Axman Gyula városi állatorvost, póttállatorvosul Steiner Jakab városi állatorvost nevezte ki.

Ezeket a választásokat a közgyűlés elején ejtették meg, egyhangulag a tulajdonképeni szakbizottságok újjalakítása, illetve kiegészítése később került sorra. Itt sem volt semmiféle küzdelem, egyhangu választással töltötték be a megüresedett tagsági helyeket, elfogadván Kovács József polgármesternek erre vonatkozó javaslatát. E szerint:

A jog- és pénzügyi bizottság új tagjai lettek: Eröss Lajos dr. és Jánosi Zoltán. (Az elhunyt Simonffy Imre és Komlóssy Artur helyébe.)

A gazdasági bizottság új tagjai lettek: Geréby Pál és Forrai Ernő.

A színházi bizottság régi tagjai mind megmaradtak. Az elhunyt Komlóssy Artur helyébe Szent-Királyi Tivadart választották.

A szegényügyi bizottság tagja lett: Groh Ferenc. (Az eltávozott Jászai Rezső helyébe.)

A lótenyésztő bizottságba Vecsey Zoltánt választották Fried Emil helyett.

Hogyan tanultam meg Ujházy Edétől harangozni?

Irtá: Krecsányi Ignác.

Huszonkét év előtt, 1888. év március havában, temesvári októberi színigazgatásomat megelőző tavaszkor Ujházy Ede, a Nemzeti Színház kitűnő maesztroja vendégszerepelt nálam Aradon. Játékának második estjére „Constantin abbé” volt kitűzve. Köztudomású dolog, hogy Ujházynek ez egyik parádés szerepe.

A színlap szerint a darabot én rendeztem. Persze én csak olyan strohmann-féle alak voltam. Mert nagyrészt rendes szokás, mikor a Nemzeti Színháznak valamelyik kiváló művésze a vidéken vendégszerepel, a jelelmzéseket, állásokat, jövés-menéseket, butorok elhelyezését stb. a vendég saját izlése és szokása szerint rendezi és állítja össze s a darabban közreműködő személyzetnek az ő játékához kell alkalmazkodnia.

A diszletösszeállítás, kellékek átvétele s egyéb apróbb előzetes intézkedések után elkezdtük a főpróbát.

Az első felvonás azon jelenéseig jutottunk, mikor az abbé és falusi bizalmas kis társasága a nyári estebédhez ülnek. A nap már hanyatlófényben van s halványpiros fényre csak a távol határról verődik vissza. A hold mint ezüst sarló bukkan elő s gyenge fényét a jámbor öreg lelkész csöndes, barát-

ságos, egyszerű hajlékára árasztja. Az estebédnek vége. A gazdasszony a tányérokot a szilvóriumos üveggel cseréli föl. Az öreg felkúsztat a szék elé, az estebéd után a nélkülözhetetlen itala. Nézeté szerint ez elősegíti az emésztést. Ezután szobájába távozik, hogy nyugvóra térjen.

A darab úgy van megírva, hogy abban a pillanatban, mikor az abbé a szilvóriummal telt poharat ajkához emeli, megcsendül a kis templom harangja. Nyolc óra. Az abbé karja mint egy villanyütéstől érintve, mozdulatlan marad. Majd leteszi a telt poharat, ég felé emeli kezét s a harangszó elhalásáig ájtatosan, mozdulatlanul, némán, fenkölt arccal imádkozik. A harangszó megszűnik, az abbé ismét a pohár után nyul s elfogyasztja annak tartalmát.

A harang meg csendülése tehát belejárt a darabba. Mint színésznélven szokták mondani: fontos instrukció. Színpadi játékok és kiszámított szünet után kell megszólalnia, nehogy az illuzió emiatt szenvedjen. Ha az ügyelő ezt véletlenül elhibázza, az előadás, a hatás rovására történik.

A mester főpróba előtt valóságos értekezletet tartott erről az instrukcióról. Végre megszólalt az ügyelő:

— Tessék csak rám bízni. Nem vagyok én már mai csirke. Érték én ehhez.

— Nohát lássuk — mondta Ujházy.

Az ügyelő nyugodtan vette kezébe az üvegharangot és dugaszos pálcát. Megjegy-

zendő, hogy hajdanában, sőt sok színháznál ma is az ügyelő balkezeében egy sajt- és turótakaró üvegharangot tart, jobbáiban pedig egy pálcika végére erősített dugaszdarab-bal ütőgeti az üvegharang oldalát, olyan formában és tempóban, amilyenben a jámbor hívőket vecsernyére szólítják, tüzet jeleznek, vagy az éjfélt tizenkét órát szokták kongatni.

— Kérem a végszót.

Ujházy elmondta a végszót. De alig ejtette ki az utolsó szót, az ügyelő nem várta be, míg a telt poharat ajkához emeli, hanem elkezdte az üvegharang oldalát erősen döngetni.

— Mit csinál maga marha? — kiáltott rája a mester. — Nem mondtam, hogy várja be, míg a poharat megtöltöm s ajkamhoz emelem? Aztán miféle harangozás ez? Hiszen maga harangozni sem tud.

— Már tessék megengedni . . .

— Tanulta maga az esztétikát?

— Nem.

— Hát a lélektant?

— Azt sem.

— A botanikát.

— Sohasem hallottam hírét. Különben nekem midezekhez semmi közöm. Én zsidó vagyok.

— És maga mégis érteni akar a harangozáshoz? Ide hallgasson! A napnak melyik szaka van most? Mikor játszik ennek

GLÜCK JÓZSEF
 üveg- és lámpa kereskedése
 Piac-u. 6. a nagytemplom mellett.

Megérkezett nagy választékban asztali függő lámpák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, ugyszintén Ebédli, Kávés, Teás, likőrös, vizes, boros, sörös készleket a goicsóbb szolid, szabott ár mellett. — Kéretkezés és ávegozás a legolcsóbban!

Az egészségügyi bizottság új tagjai lettek: Groh Ferenc, Grosz-Nagy Ferenc és Fráter Imre dr. (Jászay Rezső, Dereakassy István dr. és Fáy Márton dr. helyett).

A kórházi bizottságba Fráter Imre drt és Grosz-Nagy Ferencet választották.

A számkérésébe két új tag kellett; — megválasztották Nagy Lajos drt és Somogyi Pált.

A nyugdíj-ellenőrző bizottságba a tanács Bészler Károly arvaszéki elnököt, Takács Bálintot és Rostás István főkapitányt küldte ki, a közgyűlés pedig Lestyán Adorján udvari tanácsost, Bacsó Dezső drt, Freund Jenő drt, Békés Lajos és Muraközy Lászlót választotta meg.

A tisztviselők fizetésrendezése.

Néhány tövényhatósági megkeresés elintézése után a belügyminiszternek az a leirata került tárgyalásra, melyet a szervezési szabályrendelet tervezete dolgában intézett a város közönségéhez. Magát a leiratot már ismertettük és érdeme szerint méltattuk. A tanács azt javasolta a közgyűlésnek: mondja ki, hogy a szabályrendeletnek a miniszter által nem érintett részeit kihirdeti, a kifogásolt részek módosítása végett pedig új előterjesztésre utasítsa a tanácsot. Bizza meg a közgyűlés a polgármestert, hogy a betöltésre váró rendőrkapitányi és a rendőrfelügyelői állás betöltése tárgyában tegye meg a szükséges intézkedéseket. Végül, mivel a nagyobb javadalmasításokat a folyó évi költségvetésbe beillesztették, tartsa fenn a közgyűlés azt a régebbi határozatát, hogy a tervezet szerinti fizetéstöbbletet a tisztviselőknek kiutalják.

A közgyűlés vita nélkül elfogadta a tanács javaslatát.

Itt megakadt a vita nélküliség szürkésége, mert a Stencinger-ház problémája került ismét felszínre. De amint az e körül támadt vita lezajlott, ismét gyors tempóban siklott tovább a közgyűlés a napirend egyéb pontjain.

Pártoló felirattal támogatja Debreczen a magyar városok országos kongresszusának azt a feliratát, melyben a városok államsegélyének teletelését sürgetik.

Alsóújzsa község református egyháza részére átengedték az alsóújzsi régi temetőhelyek tulajdonjogát.

A debreceni iparosház.

A debreceni partestület arra kérte a várost, hogy a felépítendő iparosház céljaira engedje át a város a Csapó-utca 33. és 35. sz. telkét és segítse elő az építést másfél millió

tégla adományozásával. A tanács támogatandónak találta az ipartestület mozgalmát, de a kért telkeket z iparos-tanonciskola fejlesztésére óhajtja főtartani s ezért azt javasolta, hogy a közgyűlés adja vissza az ügyet a tanácsnak, az érdekeltekkel való további tárgyalás végett.

Dávidházy Kálmán azt kívánja, hogy a tanács már a márciusi közgyűlés elé terjessze újabb javaslatát, de semmiképpen se ejtse el a Csapó-utcai telkek átengedését.

Márk Endre képtelenségnek mondja azt, hogy ilyen preventív határozattal zárják el a kérdés helyes megoldását. Annak a kimondását kéri, hogy a tanács igenis terjesszen elő újabb javaslatot a márciusi közgyűlésnek, addig tárgyalja meg a dolgot az érdekeltekkel s esetleg a Csapó-utcai telkeket is vegye kombinációba.

A közgyűlés Márk Endre pótálásával fogadta el a tanács javaslatát.

Megadta a közgyűlés a felhatalmazást a tanács részére, hogy a megszünt gyáripárosok szövetkezete-féle részjegyre megszavazott 1000 koronát a Debreczeni kereskedelmi részvénytársaság részvényeinek vásárlására fordítsa.

A munkásbiztosító pénztárnak a nyugdíj-képességgel nem bíró városi alkalmazottak biztosítására vonatkozó megkeresésével szemben a közgyűlés fentartotta azt a régebbi határozatát, hogy ezen alkalmazottjairól tovább is maga kíván gondoskodni a város.

A rendőrségi ügyész körül.

A tanács bejelentette a közgyűlésnek, hogy az új rendőri büntető bíraskodás következtében a közbud képviselőre szükséges ügyészi állást Kőlcsey Sándor tb. alügyész-szel töltötte be, akinek tiszteletdíját évi 1200 koronában állapította meg.

Bacsó Dezső dr. azt a kérdést veti föl: célszerű-e a mostani stádiumában hagyni a rendőri ügyész állását, vagy állandósítani kell-e, mint második alügyészi állást? Indítványozza, vegye tudomásul a közgyűlés a tanács bejelentését, de mondja ki, hogy csak további intézkedésig, legkésőbb a legközelebbi tisztújításig tart a megbízás. Ezt a pótlatást a jogientartás és az óvatosság kívánja meg.

Magoss György dr. tiszti főügyész úgy a maga, mint a tanács nevében hozzájárult Bacsó dr. javaslatához, amelyet a közgyűlés is határozattal emelt.

Telekvásárlások és telekátengedések.

Névszerinti szavazással harmadizben megszavazta a közgyűlés a Burgundia-utca 11. számú házastelek és a Szent-Anna-utca 32. számú házastelek megvételét.

Domahidy Elemér főispán indítványára a postakerti városi tulajdont képező ingatlanok a m. kir. fémipari szakiskola céljaira leendő átengedése, a Bethlen-utca 3. számú házának a Haladás-Egylet részére leendő átengedése és a Forrai Ernő Degenfeld-tér 2. számú házának megvételére vonatkozó névszerinti szavazásokat a közgyűlés megejtettnek jelentette ki és e tárgyban harmadszori, illetve másodszeri névszerinti szavazást a legközelebbi közgyűlés napirendjére tűzték ki.

A Nagyerdő üzemterve.

Medgyaszay Miklós ismertette az erdőmesternek a Nagyerdő újraültetésére vonatkozó üzemtervét, melyet a tanács által elhatározott módosításokkal elfogadásra ajánl. E szerint 574 hold területű park erdő érintetlenül hagyása mellett 1184 hold erdőterület újraültetését javasolja a gulyaakol bennhagyása mellett.

A közgyűlés a tanács álláspontját egyhangulag magáévá tette.

Az ohat—telekházai és a belső ohati épületek tervét és költségvetését a tanács elterjesztés értelmében a közgyűlés utólag jóváhagyja.

Fejér Ferenc dr. azon indítványát, hogy két debreczeni ifju részére külföldi tanulmányut céljaira alapítványt tegyen a város, véleményezés céljából kiadják a tanácsnak és a bizottságoknak.

Elutasították Lőkovic Artur és társai Deák Ferenc-utca 2—8. számú házbeli lakosoknak ama felebbezését, melyben a Deák Ferenc-utca nevezett helyén létesített új bérkocsialomás beszüntetését kérik. Erre a bérkocsi állomásra az ottani nagy forgalom miatt szükség van, tehát a tanács határozat fenn tartandó. Ellenben Márton Gyula kereskedő felebbezésének helyt adtak és ennek eredményeként tizenkét évre meghosszabbították a Simonffy-utcai bérházban levő üzlethelyiség-bérletét megfelelő bérösszegemelés mellett.

Még néhány apró ügy elintézése után az elnöklő főispán bejelentette, hogy Balkányi Ede drt tiszteletbeli városi főorvossá nevezte ki.

Ezzel a közgyűlés este fél hétkor véget ért.

a felvonásnak a vége? Ugy-e, esti nyolc órakor?

— Ugy hiszem . . . akkor.

— No hát tanulja meg, hogy a harangozó más tempóban, más stílusban harangoz reggel, másban délben és másban este. Reggel hat órakor, első harangozásnál még józan, nem pánikázott be, tehát lágyan, simán, nyugodtan huzza a harangkötelet. Így: pimpim, pimpim, pimpim! Délig már ivott egy pohár gügyit, tehát nehezebb a karja. Ekkor már lassabban, fáradtabban huzza a kötelet, így: pampam, pampam, pampam! Estére leitta magát, részeg, nehézkes, álmosan fogja a kötelet s harang nyelve lassu, lomna tempóban verődik a harang oldalához, ilyenformán: bumbum . . . bumbum . . . bumbum! . . . Maga most a részeg ember harangozását utánozza. Nos értette?

— Hogy megértettem-e? Hogyne értettem volna? Persze, hogy megértettem. Nem vagyok én olyan tökfilkó.

— Nos hát most vigyázzon. Egy, kettő, A poharat ajkamhoz emelem.

Az ügyelő megszólaltatta a harangot. Vesztere. A mester olyan gyilkos pillantásokat vetett feléje, hogy az ügyelő keze a levegőben akadt fönn.

— Maga nem ügyelőnek való. Menjen sakternek, bakternek vagy kukoricacsőznek.

— Nos hát mi a baj! Nem harangoztam jól?

— Nem hát! istennyilát harangozott. Adja ide azt a harangot s takarodjon a pokolba.

Az ügyelő tisztes távolból, félve nyugtotta át a mesternek a harangot.

— Mi az ördögöt csináljak most? Kivel harangoztassak? — dörgött a mester.

A diszmesterem somfordált elő a sötét háttérből.

— Kérem, majd én megpróbálom.

— Hát maga kicsoda? Mit akar itt?

— A diszmesterem. Nagyon ügyes ember. Valóságos ezermester. Asztalos, lakatos, üveges, diszletfestő, gépész. Ha jól emlékezem, valamikor harangozó is volt.

— No hát lássuk, hogy mit tud. Hallotta, amit előbb annak a másik marhának magyaráztam?

— Igen is, hallottam.

Ura visszamentünk a végszóra. A diszletmester ráütött a harangra. De csak egyet ütött, mert Ujhézy a másik pillanatban akkorát ordított feléje, hogy a harang és dugaszütő az ijedtségtől táncot jártak a diszmester kezében.

A főpróba ismét megakadt. Mindnyájan azon töprengtünk, hogy hát most ki fog este harangozni?

Aki csak tehetett, sietett a szinpadról el-somfordálni. Mindenki félt, hogy megfogják harangozóknak. Magam is szerettem volna másutt lenni.

Hosszas tanácskozás után megszólaltam:

— No, ha nem akad senki, majd én vállalkozom a harangozásra.

— Hát miért nem mondta ezt már előbb kedves direktorkám? Hisz maga aranyos ember. Egy órája tanakodunk s ime, itt áll

közöttünk, aki megmenti az előadást, megment mindnyájunkat.

Kezembe fogtam az ütőt és a harangot.

— Készen van? — kérdezte a mester.

— Készen! — Tessék a végszót elmondani!

Az én harangozásom a mester tetszését teljesen megnyerte s a legnagyobb meglepés hangján mondta:

— Ez már aztán harangozás! Ezt már értem. Magát, kedves direktorom, az isten is falusi harangozóknak teremtette.

Szerencsésen lemorzsoltuk a főpróbát. Esti hét órakor kezdtük az előadást.

Félhétkor már kezemben tartottam a harangot. Kerestem, próbálgattam a tempót, melyben az ütni fogom. A függöny felgördült. Elkezdődött az előadás. Minél mélyebbre hanyatlott a szinpadi nap, minél jobban szürkült a levegő s tolt ki sarló alaku árnyatját a hold, annál közelebb jutottam a harangozási jelenethez.

A szinfalak között levő és a darabban közreműködő színésznők és színészek, ügyelő, kellekesek, diszitők, mind, mind engem figyeltek s lesték, hogyan fog a harangozás sikerülni? A mester elmondta a végszót.

Az ügyelő a szinfalak mögötti első utcából idegesen, izgatottan intett hátra s suttogva figyelmeztetett:

—Végszó! Tessék harangozni!

Én ráütöttem az üvegburokra. De óh, balsors! A gömbölyű pálcikára erősített dugasz a délelőtti próbák, a sok használat következtében meglazult, este az első ráütés után lecsuszott vékony tengelyéről és egy

Ma három a bank-obsz Lajos és E mind a hárti nagy bank rettek voln rült nekik, bank preztettségük magyaráza

Részle Návay ülést megr letben meg megbízólev Heged zottság elő viselők igaz Elnök rozza. Követl tárgyalása

Az

Palug

ván beszé nagyjelent szág érde tartja. Az és meözg

te az önáll gunknak i politikai k zérévi, K sokat eml

ba cáfolia önálló jeg Loránt cs

lünk a kö saival.

Beszé zik Kossu zati iavas Elnök

A

A szí sza beism fizetés hi mennyive hitelrends zős bank

kulisszah a szinpad

A dí látva a b

— Ne

Bam dugasz u ditva: ha gasz és a mester hi nagyot ü

Adott ez semmiféle utánam c

Ujhá sziszszem

— M

Vajj Nem kér Nem vag

Azon szinpadt pedig cé

Hi ba

A m Constar melyik zám, ren

— T

töle, me

Polémiák Tiszával.

A képviselőház ülése.

Ma három ellenzéki szónokot emésztett föl a bank-obstrukció. Palugyay Mór, Holló Lajos és Eszterházy Miklós gróf beszéltek, mind a hárman Tisza István gróf tegnapi nagy bankbeszédének súlyos érveit szeretnék volna gyengíteni. Hogy ez nem sikerült nekik, még Holló Lajosnak, az önálló bank prezumpatív kormányzójának sem, az tehetségükön kívül az álláspontjukban leli a magyarázatát.

Részletes tudósításunk itt következik:

Návay Lajos alelnök fél 11 órakor az ülést megnyitja. Bemutatja a nyitrai kerületben megválasztott Dióssy Imre képviselő megbízólevelét.

Hegedüs Kálmán, az állandó igazoló bizottság elnöke jelentést tesz a horvát képviselők igazolásáról.

Elnök a képviselőket osztályba sorozza.

Következett a bankjavaslat általános tárgyalása.

Az egyik nagy szaktekintély.

Palugyay Mór: Foglalkozik Tisza István beszédével és kijelenti, hogy az annyira nagyjelentőségűnek tartott beszédet az ország érdekeivel össze nem egyezhetőnek tartja. Az ország iparának, kereskedelmének és mezőgazdaságának elsőrendű szükséglete az önálló jegybank. De nemzeti önállóságunknak is elengedhetetlen kelléke, szóval politikai kérdés és ezért egyetért pártia vezérével, Kossuth Ferencel. Attér ezután a sokat emlegetett fizetési mérlegre, majd sorba cáfolja azokat az érveket, melyeket az önálló jegybank ellen hoztak fel. Hegedüs Loránt csak tájékoztatásáért ismertette velünk a közös bank előnyeinek a bizonyításait.

Beszéde végén kijelenti, hogy csatlakozik Kossuth Ferenc és Földes Béla határozati javaslatához.

Elnök 10 perce felfüggeszti az ülést.

A prezumpatív bankkormányzó.

A szünet után Holló Lajos beszélt. Tisza beismerte — ugymond — hogy a készpénz hiánya deklaszifikálja az országot: mennyivel inkább deklaszifikálja az önálló hitelrendszer s az önálló bank hiánya. A közös bank egy hatalmas inkasszó-válallat, a

kulisszahasadékon eltűnt... mélyen... a szinpad alá... a sülyedőbe.

A diszitők egyike, aki közelemben állt, látva a bajt, ijedten sugta a másíknak:

— No lesz ennek most!

Bambán, merev tekintettel bámultam a dugasz után. Jobb szerettem volna megfordítva: ha én tünöm el a sülyedőben s a dugasz és az üvegharang maradnak fenn a mester haragjának áldozatául. Zavaromban nagyot ütöttem a pálcával az üvegharangra. Adott ez olyan veszett éles hangot, amelyet semmiféle harangozó nem lett volna képes utánam csinálni.

Ujházy oldalt hátra tekintve nagyot sziszszent s fogcsikorgatva mondta:

— M... a... r... h... a...!

Vajjon kit értett a marha alatt? Nem kérdeztem meg tőle. Maig sem tudom. Nem vagyok kíváncsi.

Azon estére bucsut vettem rendezéstől, szinpadtól, szinigazgatástól. Irodám ajtajára pedig cédulát ragasztottam, melyen ez állt:

Hirtelen megbetegedtem. Ágyba fekszem. Ma senki se beszélhet velem.

A mesternek most is gyakran eszébe jut „Constantin abbé” ezen előadása. S ha valamelyik ismerőse véletlenül ellátogat hozzám, rendesen ezt üzeni:

— Tisztelem Krecsányit. Kérdezze meg tőle, megtanult-e már harangozni?

mely azért van, hogy védje és támogassa az osztrák importot, amely igába hajtja a magyar ipart és kereskedelmet. Beszéde végén határozati javaslatot nyújt be az iparpártolás érdekében.

Eszterházy Mihály gróf a következő szónok, aki hosszasán polemizál Tiszával és Antal Gézával, végül határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormányt a két éves bankprovizóriumról szóló javaslat benyújtására utasítsa a ház és arra, hogy közben alkossa meg az általános választójogot.

Az ülés ezzel délután negyed négy órakor befejeződött.

Ujházi Debrecenben.

*

Ujházi Ede ma este Debreczenbe érkezett s megérkezése pillanatában valami különös elfogódottságot, érzékeny megatottságot éreztünk. Gondolkodóba estünk: hisz elvégre nemcsak Magyarország, hanem a külföld legnagyobb művészeit is alkalmunk van látni néha-néha ebben a szinmagyar városban és bármennyire örülünk is ennek, mégis természetesnek tartjuk, hogy ide eljönnek, mert nagyszámu intelligens és műértő közönségünk megérdemli azt az élvezetet, amit a sorsnak ezek a különös tehetségű kiválasztottjai nekünk nyújtanak, — azonban most nemcsak tudjuk, hanem érezzük is szívünk egész melegevel, hogy az élet és a szinművészet nagy mesterének ideérkezése és szinpadra lépése szokatlanul nagy esemény más szempontból is.

Vidéki sajtóság, de nemzeti szempontból nagyon hasznos, elismerésre méltó tulajdonság az itt élő emberek tulnyomó részét uraló helyi patriotizmus. Az az érzés, amely büszkévé teszi a debreczeni polgárt, hogy itt született, a szellemi munkásokat, kereskedőket, iparosokat, hogy ennek a városnak felvirágoztatásán, jólétének emelésén munkálkodhatik. És a föld rögéhez, meg ennek a helynek az egész légköréhez való ragaszkodás teremthet csak olyan társadalmi és közállapotokat, amely az egyén könnyebb boldogulását előmozdítja.

Debreczen városának ez a nagy és bensőséges szeretete az, amivel elsősorban elárasztjuk, körülvevük Ujházi Edét és neki éreznie kell ennek az igaz érzésnek a melegét és meg kell értenie ennek a nagy jelentőségét. Mert amikor az egész ország a legnagyobb dicsőségnek tartja, hogy ez az igaz ember Magyarországa, akkor emellett az sem megvetendő dolog, hogy egy majdnem százezer lakosu város minden egyes asszonyának és férfiának a szive megdobban arra a gondolatra, hogy itt, ezen a helyen született a Mester, Debreczen városa adta az országnak a volt és jelenlegi színészek legnagyobbját: Ujházi Edét.

Az arany kedélyű, bohémlelkű Mester, a következő levéllel jelezte Zilahyhoz intézett levelében érkezését:

Kedves Gyulám!

Pénteken, 3-án este hét órakor érkezem. Kérlek, gondoskodjál kocsiról és fűtött szobáról. A próba szombatn délelőtt 11 órakor legyen és kérlek, föltétlenül legyen ott minden rekvizitum.

Pénteken színházba akarok menni és ezért légy rajta, hogy operettet lássak sok szép fiatal, kicsi nővel!

Bp., 1911. január 30.

Ölel Ujházi.

Alevél azonban későn jött, mert akkor már a Szivem volt kitűzve péntekre. De az-

ért így is teljesült a Mester óhajtása: szép fiatal kicsi nők játszottak ebben a bohózatban is.

A hét órás budapesti gyorsvonatot élénk érdeklődéssel várta az az intim, szűkkörű társaság, amely ma este kivonult a pályaudvarra Ujházi Ede fogadtatására. Nagyon részben a Mester barátai, személyes ismerősei, városi képviselők és a debreceni színház tagjai alkották a várakozók csoportját.

A vonatból kiszálló művész előtt először K. Tóth Mihály dr. városi tanácsnok meghatott hangon adott kifejezést rövid néhány szóval a közönség amiatti örömeinek, hogy a friss egészségnek örvendő Ujházi ünneplheti. Zilahy Gyula szinigazgató a szinársulat nevében üdvözölte a Mestert, a ki sorra kezét fogott barátaival, régi ismerőseivel, akiknek látása szemmel láthatólag elérzékenyítette. Majd a város diszhintóján behajtottak az Angol Királynőbe, ahol már ott várakozott Ujházi testvére, Leszkayné Ujházi Mari, hogy mielőbb viszontlássa nagynevű bátyját. A testvérek boldogan ölelték át egymást találkozásukkor.

Este színházba ment Ujházi Ede és ott a város páholyában foglalt helyet K. Tóth Mihály dr.-ral együtt. Az egész közönség érdeklődése és az összes látcsövek a Mester felé fordultak, amikor észrevették rendkívül érdekes arcát a páholy háttérében. Színház után intim társaságban vacsora volt az „Angol Királynőben”, amely kitűnő hangulatban eltartott az éjfél órákig. Aztán szobájába vonult Ujházi, hogy holnap reggel friss erőben feleljen meg a próbán és ujból csillogtathassa holnap este csodás tehetségét.

Irodalom.

NYELVÜNK VÉDELME.

Jóraláló és hasznavehető kis könyvet bocsátott közre a magyar nyelv szeretetétől lángoló két testvér: Borbély György zalaegerszegi gimnáziumi tanár és Borbély Sándor váci siketnéma intézeti igazgató. Munkájukat a magyar nyelv kertiében végzett gyomlásnak nevezik és találóan. A legóvatosabban őrzött kertben is fellitik fejüket a paréjok, a dudvák, a bolondgombák, hát még az olyan kertben, amelyben szabadon járnak-kelnek a gondatlan, az izléstelen emberek és néha szándékosan hintik, máskor akaratlanul ejtik el a burjánok, a gyomok, a mindenféle vad növények hamar és szaporán tenyésző magvait. Ilven kevésbé gondozott a kinövés, az elvadulás, a felburjánzás veszedelmétől fenvegett kerthez hasonlít a magyar nyelv, amelynek a tisztán és épen tartására nem lehet elég figyelmet és fáradságot fordítani. Különösen a geomanianusoktól nem győzzük eléggé védeni. Hiába van e célra kirendelve két hivatalos védő, a régiebb *Magyar Nyelvőr* és az újabb *Magyar Nyelv*, szívesen kell látnunk az önkéntes oltalmazókat, mindenkit, aki csak jó szándékkal, jobban mondva helyes nyelvértéssel és hozzáértéssel, t. i. egy kis nyelvértési készséggel részt kara venni a mentőmunkálatban.

Mindkét feltételt kellő mértékben megtaláljuk a *Nyelvünk védelme* szerzőiben. Borbély György és Borbély Sándor romlatlanul megőrizték Erdély bércei közül, a székely földről hozott nyelvérzéküket, amelyvel rögtön észreveszik a szóknak és szólásoknak még oly csekély romlottságát is, de a nyelvtudomány terén is van annyi képzettségük, hogy a megrótt hibának okát is tudják adni, a helyeset, a jót meggyőző érvekkel el is tudják fogadtatni olvasóikkal.

A könyv több mint 100 apró cikkből áll, a melyeknek szerzőségén körülbelül egyformán osztozik a két testvér. A cikkeknek igen különböző terjedelműek és elütő tartalmaik. — Némelyek nyelvtani pontosságra figyelmeztetnek bennünket, mások a fogalmazásbeli szabatoságot követelik, de legnagyobb részük idegen szóktól és főképp idegen kifejezésektől akarja megtisztítani beszédünket.

Igy rójják meg a szerzők a német „Kisztihand”-ot, a „Ja igen”-t, de még inkább a németes: tartsa száját, helyesen: fogja be a száját, fölmege, helyesen: kiegyenlítődik, egymást megsemmisíti a tartozás és követelés,

kézenfekvő dolog, helyesen: nyilvánvaló, — szemmel látható stb., beképzelt ifju helyesen: képzelődő, elbizakodott, stb. stb.

Aki ad valamit beszédének tisztaságára, stílusának romlatlanságára, az jól teszi, ha nem sajnál egy koronát ettől az okosan, könnyedén, sokszor még mulattatóan is tanító könyvtől. A hírlapok pedig azzal tennének jó szolgálatot nem annyira a szerzőknek, mint a magyar nyelvnek, ha néhány cikket kiválógatnának a könyvből és mutattatnák közölnék tárcában vagy más rovatban. Fogadok (és nem fogadom), hogy olvasnák annyian és oly élvezettel, mint némely idegenből fordított novellát és a hetedik vármegyéből idekerült késeiési históriát.

Kardos Albert.

A negyedik vigest.

A csütörtöki felolvasó estét rendező bizottság csak három vig estét akart az idén tartani; de a közönség érdeklődése oly mértékben növekedett, hogy valóban közönségnek tett eleget a bizottság, mikor a három esté még kettővel töltötte meg. Így jutottunk ismét kitűnő programhoz tegnap, amikor a Bika díszterme újra zsufolásig megtelt díszes, előkelő közönséggel.

A programot Veres Tóni és Fia zenekara nyitotta meg operákból összeállított szép egyveleggel, amelyet a tökéletesen fegyvermezett zenekar nagy sikerrel adott elő. Sűrű tapsokat aratván szép játékkal. Ugyanezen jeles zenekar remek kíséretet adott elő a műsor több számához, valamint méltó befejezést az egész programhoz a Rákóczy-induló lendületes előadásával.

Kedves volt nagyon a pikike, négy éves Szamosi Böske, aki édesen csicsereget el néhány dalt a Veres Tóniék ügyelmes, jóízű kísérete mellett. A közönség nem győzte eleget tapsolni a parányiságot, aki oly otthonosan, meglepően átható hanggal, ügyes mozdulatokkal adta szerepét, hogy szakadatlanul derültségben tartotta a jelenlétet.

A kassai színársulat kedvelt komikusa, Ujváry Lajos kétszer is szerepelt a műsoron kuplékkal és táncokkal, kivált az utóbbiakkal keltező általános zajos derültséget, de kuplékkal is sok vidám nevetést, mert ezeknek komikumát is nagyban emelte a maga derült, díszkrét humorával. Mindkét föllépése után percekig zugott a taps a nagy teremben.

Végtelenül bájos, szemet-szívet gyönyörködtető volt a baba-tánc, amelyet két gyönyörű baba lejtett, Körösi Edus és Nagy Magduska. Kecsés, finom volt minden ízében ez a tánc és gyönyörűen összetanult. — Kaptak is érte oly viharos tapsot, hogy hívtasos ballerínák sem kaphatnának különben. Ehhez a számhoz is Veres Tóni és Fia zenekara szolgáltatta a talp alá való kíséretet.

Nagy diadalt aratott ez estén a kassai színház primadonnája: Várady Margit is, a kit az est közönsége a legnagyobb érdeklődéssel fogadott. A programnak három énekszámát töltötte be, mindegyikben más-más oldalról mutatván fényes éneklő és színjátszó képességét. Tisztán csengő, meleg zengésű, egész skálájában egyenletesen képzett szoprán hangja, szépen fejlett coloratura — kivált csattogó trillái — általános feltűnést keltettek és sok, nagyon sok tapsot váltottak ki a közönségtől.

Legértékesebb művészi száma volt az este a Grosz Ernő zongoraművész játéka. Grieg és Csajkovszky egy-egy kitűnően választott számában értelmes mélyreható elemelkedést és a billentés finomságát csodáltuk, a Leschetitzky „Intermezzo“-jában érelyes, könnyű, szabad technikájú, mindháromban pedig azt a művészi öntudatosságot, mely kápsa dicsériádként eltölti a referenst. Büszke lehet a művészre Debrecen és büszke lehet rá P. Nagy Zoltán zenekonzervatóriuma. Ugyancsak ő látta el a Várady Margit és az Ujváry Lajos énekszámait is zongorakísérettel, hatalmasat lendítvén e számok különben is feltétlen sikerén.

Igen ügyes bívészeti és tréfás spiritalista mutatványokkal mulattatta Forel-kuplékai is sok vidám nevetést, mert ezek-

a káprázatos ügyességgel előadott ördögösségeknek, aztán pedig a Rákóczy hangjai mellett távozott az anyagi és erkölcsi sikereiben egyaránt gazdag vig-estről.

Agoston Péter Debreczenben.

A nagyváradai tudós Darwin hatásáról.

A debreceni Szabad Iskolában csütörtökön este Agoston Péter dr., a nagyváradai jogakadémia tanára, a Társadalomtudományi Társaság Szabad Iskolájának elnöke tartott előadást Darwin hatásáról a gondolkodás modern irányja? címen. Az Ipartestület dísztermét ez alkalommal zsufolásig megtöltötte az érdeklődő közönség, melynek sorában igen sok hölgyet és több előkelőséget láttunk. Az előadót Kovács Gábor dr., a Szabad Iskola titkára meleg szavakkal üdvözölte s felkérte előadása megtartására.

Agoston Péter azt a tételt állítja fel, hogy Darwin maga is igazolása a modern gondolkodásnak. Ennek bebizonyítására a 19. század gondolatvilágát, a darwinizmust és a szabad gondolkodást kell vizsgálnia. E célból kissé messzire kell visszanyulnia s ismertetnie a gazdasági alapokon bekövetkezett gondolatváltozásokat. Az Amerika felfedezése után Európába beözönlött arany-mennyiség az ingó vagyon jelentőségét emelte, de ezzel együtt az állam beavatkozási jogát is megteremtette s a kialakult gazdaságpolitikai rendszert, az u. n. merkantilizmus az állami partikularizmust rombolta szét, egységes, hatalmas államokat alakítván ki. De közlekedési viszonyok tökéletlensége folytán az állam beavatkozási politikája a végső fokig nem mehetett, így egy új gondolatvilág épül ki a régi helyén, amely az encyklopaedisták munkáiban jut kifejezésre: az egyéni szabadság és egyéni inaktív szükségességét, az előjogok megszüntetését hirdető irányzat, amelynek nagy erőtője a francia forradalom. Ez az eszme a francia császárság révén terjedt el Európában, mert Napoleon a legitim fejedelmekkel szemben az alsóbb néprétegek felszabadítója. Ez a gondolatirányváltozás, amely a gazdasági viszonyokból nőtt ki, a tudományban is mutatkozik. Lamarck felfedezi, hogy az emberi fejlődésre természeti törvények az irányadók: alkalmazkodás a környezethez és bizonyos dispozició elődeinktől, tesznek bennünket alkalmasakká a létérti harc megvívására. Lamarck munkája hatásosan, épp ezért volt szükséges, hogy megérthetőségét új változott gazdasági viszonyok készítsék elő. Ez az ipari forradalomban a gőzgép, szövőgép stb. feltalálásával történt meg, ami az emberi találékonyság jelentőségét s a céhekbe való besorítás helytelenségét bebizonyította. A létért folyó harc gazdasági téren az erősebb fennmaradását napoként igazolta, így miönn Darwin (1859.) munkáit megírta s tetteit felállította, tulajdonképpen csak azt foglalta írásba s azt bizonyította természettudományilag, amit körötte az élet igazolt.

Agoston itt bővebben tárgyalta a Darwin tétéleinek tudományos jelentőségét és szerinte ez nem abban áll, hogy valamenynyien majmoktól származunk (amit Darwin különben soha sem mondott) hanem abban, hogy Darwin nem vesz fel fix, változhatatlan, hanem folytonos és alakulásban levő fajokat s azt tanítja, hogy a természetben változékonyság van, ami azután, hogy tovább fejlődés történik, dispoziációt rejt magában arra, hogy elődeink tulajdonságait örökölhessék. Ezen épül fel az új fajták keletkezésének tana. A másik fontos momentum Darwinnál az egyedek sokasága folytán egy rész elpusztulásának szükségesszerű volta. Ezekből vonja le azt a következtetést maga Darwin, hogy a létért állandóan nagy és hatalmas küzdelem van a természetben s ebben az alkalmasabbak túlélik a gyöngébb és alkalmatlanabbakat. Mindezt az állami, politikai és gazdasági élet igazolta, Darwin utat nem mondott, csak természet-tudományi alapokra helyezte e tétéleket.

Majd vázolta a liberális gazdasági iránynak jogosultságát igazoló tanoknak a Darwin tétéleirehöz fűződését s a jobbágyság meg-

szüntetésével a társadalom lelki életének, gondolatvilágának átalakulását a materialisztikus természetfelfogás alapján. Ismertette, miképen alakul át a faluját elhagyni kényserülő tömegek lelki élete, miképpen jutnak ezek arra a meggyőződésre, hogy nekik magoknak kell magokra támaszkodniok, mert semmi és senki nem segíthet rajtuk. Új gondolatirány alakul így ki s ez a szabad gondolkodás. Ez újabb, mint a darwinizmus és csak részben épül azon. Ezután a szabad gondolat küzdelmeit ismertette s a jövő fejlődését igyekezett körvonalazni, már ti. i. amennyire ilyesmi lehetséges.

A szabad gondolkodást úgy határozta meg, hogy az emancipáció a mult alól, a mennyiben az nem jó s a szabad gondolkodás keresi az okokat, hogy miért vannak bizonyos dolgok úgy, ahogy vannak. A gondolkodásnak kritikainak kell lennie, mert különben az nem is gondolkodás. E szabad gondolat tehát kritikát követel, mert amíg a kritika szabadon nem érvényesülhet addig nem is lehet elválasztanunk azt, ami helyes s ami helytelen. — Majd szembe állította a szabad gondolkodást a darwinizmussal s megállapította, hogy az erősebb érvényesülése az emberi társadalomban nem áll meg úgy, mint a természetben, mert bizonyos rendek a multból ma is éreztetik a magok hatását. A mult felfogása az volt, hogy nincs öröklés, nincs tökéletesedés, de ez csak a saiat jogi berendezés védelmét célozta. A szabad gondolkodás ez ellen tör és ezért tér vissza mindig a tudományhoz, annak a fegyvereivel küzdvén.

Végül a szabad gondolatnak a társadalmat átalakító hatásáról szökött még néhány szót.

Az előadás mély hatást gyakorolt a jelenlétre, kik záros tapsokkal jutalmazták azt s élénken sajnálták, hogy az előadás második része igen gyors tempójú és össze-sűritett praelectio volt. De ennek dacára a Szabad Iskola ujból egy igen szép estét te-gyezhet fel előadásai sorába.

Zilahy és Komjáthy.

A debreceni színház-pályázat epilógusa.

A mai napra volt kitűzve a debreceni törvényszéken a főtárgyalás abban a sajtóperben, melyet Zilahy Gyula debreceni színházgató indított Komjáthy János kassai színházgató ellen.

A per előzményei a mult évi színházpályázat diejére nyulnak vissza. Amikor Komjáthy a színházi bizottságnak reá nézve kedvező döntése után visszavonta a pályázatát, egy Zilahyhoz közelálló ujság részéről durva támadások értek s az a rosszakaratu híresztelés kapott lábra, hogy Zilahy több ezer koronát adott Komjáthynek, s ő ezért lepett vissza a pályázattól. Komjáthy, aki ezen támadások hátterében Zilahy Gyulát sejtette, hogy a mende-mondáknak gátat vessen s visszalépésének önzetlenségét módja legyen a bíróság előtt beigazolni, a Debreczeni Ujság március 17-iki számában nyilatkozatot tett közzé s abban Zilahyt is megsértette.

Zilahy a nyilatkozat miatt megindította a sajtóper, de egyúttl ő is nyilatkozott a Debreczeni Ujságban s kijelentette, hogy Komjáthynek mit sem fizetett visszalépése fejében; a per során pedig ujból hangoztatta, hogy az említett hírlapi cikkektől távol állott s Komjáthy becsületét érintő híresztelések nem tőle eredtek. Mivel ezt az eljárás adatai is megerősítették, Komjáthy a sértő nyilatkozatokat visszavonta és sajnálkozásának adott kifejezést afelett, hogy a látszat által félrevezetve alaptalanul megbántotta Zilahyt.

Zilahy ezt a kijelentést elégtételül elfogadta s a felek képviselői közös kérvényben kérték a per megszüntetését, minek folytán a bíróság ma megszüntette az eljárást.

A patkó

A Stenc

Tegna

de ma dél

ház. A vár

mi tanács

vonatta az

vényhatósá

mondott D

A tanács u

mintha csa

hosszabbít

nem tudta

mit az egyi

A köz

lyet a taná

ni a helygy

kára lesz,

jusban lebo

hogy ez a

ott fog mé

gyönyörű

elé emelen

hangban az

Valóban ig

javaslatát

hozott hatá

Mit ér az

közben-köz

bereknek a

szépészetet

kulturának

az ára az

A Sten

mai közgy

felvilágosít

t-kemelked

mekkora le

rék és Hi

kek birtok

anyagi kár

kedési illet

gyása előtt

város a há

ja ki a köz

közgyűlési

most is bel

érdemileg

ni, hanem a

Márk

ba foglalját

saját hatás

tást". A kö

be az ügyb

akarátát. A

utóbbi hatá

látniok azt

volitását a

A Kossuh-

szépészeti

kivánta am

tását s an

dent megte

gint iderán

a törvényh

világosító

volna, min

hajtó közeg

zottság adj

graecas Ka

akarja, hog

nyujtson.

Szente

czinger ház

nagyon jó.

Révi M

ban való le

nem háru

tanács jav

az legyen,

javaslatáé.

Magos

lát veszed

nak a lebo

A patkányvár fönnyarad

A Stenczinger-ház ügye a városi közgyűlésen.

Tegnap délután még nem volt semmi baj, de ma délután új erőre kapott a Stenczinger-ház. A városi tanács azt hitte, hogy ő kegyelmi tanács s a ma délutáni közgyűléssel vissza vonatta azt a halálos ítéletet, amelyet a törvényhatósági bizottság hónapokkal ezelőtt kimondott Debreczennel erre a patkányvárára. A tanács ugyanakképpen állította be a kérdést, mintha csak néhány hónappal akarná meghosszabbítani a rozoga épület életét, azonban nem tudta elleplezni azt a szándékát, hogy a mit az egyik kezével épít, a másikkal lerontsa.

A közgyűlés határozatából ugyanis, melyet a tanács javaslatára hozott, azt fogja látni a belügyminiszter, hogy a városnak anyagi kára lesz, ha a Stenczinger-házat most májusban lebontják s így el lehetünk rá készülve, hogy ez a rozogant viskó beláthatatlan ideig ott fog még éktelenkedni a Piac-utca végén, gyönyörű háttérül szolgálva a Nagytemplom elé emelkedő Kossuth-szobornak, ékes összhangban az előtte elfutó villamos vasúttal. Valóban igazuk volt azoknak, akik a tanács javaslatát s a tanács tagjainak szavazatával hozott határozatot elkeseredéssel fogadták. Mit ér az egész városfejlesztési program, ha közben-közben erőt vesz rajtunk az ósdi embereknél az az érzése, hogy vigye a manó a szépséget, a fejlődést, meg mindazt, amit kultúrának és izlésnek hívnak, ha pár garas az ára az előhaladásnak.

A Stenczinger-ház ügye úgy került a mai közgyűlés elé, hogy a belügyminiszter felvilágosítást kért arra nézve: vajjon az értékemelési írsleték jóváhagyása esetén mekkora lesz az összeg, melyet a Takarékos Hitelintézet, meg a szomszédos telkek birtokosai fizetnek majd s hogy éri-e anyagi kár a várost akkor, ha az értékemelési írsletéről alkotott szabályzat jóváhagyása előtt már most májusban bontja le a város a házat? A tanács azt javasolta: mondja ki a közgyűlés, hogy mivel a vonatkozó közgyűlési határozat nem oldott fel és most is belügyminiszteri elintézés alatt van, érdemileg nem kíván az ügygyel foglalkozni, hanem adja meg a tanács a felvilágosítást.

Márk Endre követeli, hogy a javaslatba foglalják be ezt a kitétel: „A tanács a saját hatáskörében adja meg a felvilágosítást”. A közgyűlés ne szőljön bele többé ebbe az ügybe, mert már kifejezte precízen az akaratát. Abban a reményben hozták a legutóbbi határozatot, hogy nem kell többé látniok azt a rozoga épületet, melynek eltávolítását hatvan év óta követeli a közönség. A Kossuth-szobor, a villamos vasút, minden szépségeti és városfejlesztési szempont megkívánta annak a szennyömbnek az eltávolítását s amikor már ennek érdekében mindent megtettek, akkor a hajánál fogva megint iderántják az ügyet. Nem tud rá példát a törvényhatósági épületben arra, hogy felvilágosító jelentést közgyűlés utján kértek volna, mindig a tanács, a közgyűlés vágrejhajtó közege adta meg azt. Ha most a bizottság adja meg a felvilágosítást, ezáltal ad graecas Kalendas elhuzódik a kérdés. Nem akarja, hogy ehhez a közgyűlés segédkezzen nyújtson.

Szentesi János azt mondja, hogy a Stenczinger ház 12 ezer koronát jövedelmez s ez nagyon jó. (Derűltég.)

Révi Nándor bizonyítja, hogy a májusban való lebontásból semmiféle anyagi kár nem járul a városra. Indítványozza, hogy a tanács javaslatának indokolása szóról-szóra az legyen, ami a jog- és pénzügyi bizottság javaslatáé.

Magoss György dr. tiszti főügyész nem lát veszedelmet abban, ha 1912. végéig várnak a lebontással. A ház tisztán 9 ezer ko-

ronát hoz; már ezért is elnézhetjük, ha egy évig fönnyarad.

Fejér Ferenc dr. november elsejéig kéri kitolni a lebontás határidejét.

Kovács József polgármester a tanács javaslatát ajánlja elfogadásra, célszerűségi szempontból. A tanács a közgyűlés iránt való tiszteletből hozta ide az ügyet.

Márk Endre újabb felszólalásában a halasztásból származó veszedelemre figyelmeztet. Arra emlékezteti a közgyűlést, hogy az új városháza építését is elhatározták vagy tíz éve, már itt volt az építési anyag s ime, még mindig ebben a rozogant épületben tanácskoznak. Révi indítványához csatlakozik.

Legányi Gyula dr. ugyanilyen értelemben beszél.

Domahidy Elemér főispán berekeszti a vitát s szavazást rendel el.

A közgyűlés hatvan szóval huszonhárom ellen a tanács javaslatát fogadta el, Révi indítványát elveti. Fejér Ferenc dr. indítványát szintén elvetik.

A szavazás eredménye olyan izgalmat keltett, hogy a főispán jónak látta felfüggeszteni a közgyűlést s csak tíz perc múlva folytathatták a tanácskozást.

Színház és művészet.

A színház műsora:

Szombat: Constantin abbé, színmű. Ujházi Ede vendéglátéka. (Béreltszűnet.)

Vasárnap délután: Karenin Anna, dráma. Este: Elvált asszony. Sugár Jolán vendéglátéka. (Kisbérlet.)

Érdekes színházi est a Szabad iskola javára. A jövő hónap 21-én érdekes színelőadás lesz a debreczeni városi színházban: — Strauss *Böregér* című operettjét fogják eljátszani. Ezt az operának készült bájos operettet, melynek zenéje ma is a legelvezhetőbbek közé tartozik és a szövege is kedves, kedélyes időkre emlékeztet, mindig ünnepi alkalomkor veszik elő nagyobb színpadokon is. Budapest, Wienben ez az operaházak repertoírjain van állandóan. Az itteni előadást azonban nem maga a darab teszi vonzóvá, hanem azok a körülmények, amelyek között játszódni fog. A zenekart ugyanis egyik legelőkelőbb debreczeni orvos fogja dirigálni. A tenoristát egy kitűnő hangú fiatal műkedvelő játsza. A Frosch börtönőr szerepét szintén egy műkedvelő vállalta el a cél érdekében. De ami fő vonzó ereje lesz az előadásnak, az a második felvonásbeli concert-jelenet. Az orosz nagyherceg bálján ugyanis a vendégek között a debreczeni úri társadalom több női és férfi tagja lesz jelen. Ez a tervezet. A Szabad Iskola olyan kulturmissziót teljesít, hogy igazán kiérdemelte a támogatást minden oldalról. Így hát remélhető, hogy a jelentkezések biztosítani fogják ez est sikerét. — telt házat, a Szabad Iskola céljaira pedig szép jövedelmet.

Ujházi Ede vendéglátéka. Holnap, szombaton este lép fel nálunk a Nemzeti Színház illusztris művésze, a „Mester” s így Debrecen, az ő szülővárosa is ünnepelheti a legnagyobb magyar művész negyven éves jubileumát. A Constantin abbé előadását megelőzőleg Simó Ferencnek egy kis alkalmi játéka kerül színre, Constantin abbé vendégei címen, melyben a Mester kiváló szerepei, Crampton, Sylock, Gonosz bakter, Göre Gábor, Mathu Hans stb. sorra felvonulnak és üdvözlők őt. A darab szereposztásánál Ujházi iránt való tiszteletből arra törekedtek, hogy a legkisebb szerep is elsőrendű kézben legyen.

Komlósi Emma helyett Sugár Jolán. — Komlósi Emma értesítette Zilahy Gyula igazgatót, hogy betegsége miatt egyelőre nem jöhet Debrecenbe, hanem február második felére hagyja vendéglátékát. Zilahy igazgató ennél fogva Sugár Jolánt, a kolozsvári Nemzeti színház szubrettjét hívta meg három vendéglátéka. Sugár Jolán vasárnap este Fall nagyhatású operettjében Az elvált asszony-ban lép fel először, Gonda szerepében.

HIREK.

A „marha” és eredete.

Negyven éves művészi pályája előtt, kincses Kolozsvár város közönsége a múlt hónap közepén rakta le a csodálatos mesternek, Ujházi Edének az elismerés, a szeretet és rajongás örök babérjait. Fényes nagy ünnepség volt a kolozsvári ünnepség, az emberek boldogok voltak ott, egy nagy, valóban művészszívet boldogítottak.

A mester szerény volt, kedves volt és hogy közel férközhettek a szívéhez, bizonyítja ez a kedves kis epizód, amely az országvilág előtt ismert „Marhá”-ról szól.

A Mester tiszteletére rendezett banketen a társaságnak egy szellemes tagja verset olvasott fel a marháról. A marhavers kitűnően parodizálta a Mester marháit, humorosan megmagyarázva benne, hogy a sok marha között melyik a legnagyobb marha. Az ügyes strófiákba szedett versnek egy részét itt közöljük:

MARHA-VERS.

A mester tiszteletére.

A sárga kis borjú a pázsitos réten
Ficánkol vidáman és vicikándoz szépen.
De ha már felserdült s végre kinő a szarva,
Egyszerre megérzi, hogy ő most már marha.
De a marhák között van három rubrika,
A tehén, az ökör, meg aztán a bika.
Csak hogy a marháknak van még több fajtája,
Első ezek között az isten-marhája.
Van aztán vad marha, amely szerencsével
Miniszter is lesz s így nagy marhává nő fel.
S ha ily nagy marháknak sorsa jut dülőre,
Cimeres marha is lehet még belőle.
Am ez a szerencse nekünk nem is fáj ám,
Mert nagy marhák vannak sűrűn minden pályán.

Sőt még a kakas is magát annak tartja,
Övé a szemétdomb s a majorsági pajta.
De van akit más is bátran annak tarthat
Aki negyven évig szépen elszavalgat
Kinek hangja felcseng milliók szívébe
Kinek hivatása, épen küldetése
Kinek alakjai újak avagy vének,
Művészek lelkében mindörökké élnek.
Akit ismer tegnap s nem feled a holnap
Aki szárnyat adott színes magyar szónak
Akinek mindenik remek alkotása
Egy-egy élő magyar-typus hasonmása.
Ki piacra vitte mi magyar fajunkat,
Kítől mint tükörből láthatjuk magunkat
Kinek ezer lehet az átváltozása
Igaz magyar marad szíve dobbanása.
Mert az ő szívében a mi szívéink dobban,
Kínél minket alig ismerhet más jobban.
Kiről ha akkor él Tinódi is szólna
Vajjon Ujházi is egy nagy olyan volna?
Fütyülök a nagy nő kirohanására
Emelem poharam szinarany marhára.
Ki talán ha iszom rumból vele verset,
Meg bocsátja nekem ezt a marha verset,
S talán meg is nyílik az aranyos szája
Gyere keblemre Istennek marhája!

A versre már Ujházi is megszólalt:

— Provokálva lévén családi cimeremről, kezdte tréfásan pohárköszöntőjét . . . hát felelnem kell, hogy megmagyarázhassem az én marháim eredetét.

Ujházi aztán kedves humorba szöve elmondotta, hogy a régi időben nem volt sértés ez a szó: Marha. Ha valakire ezt a jelzőt használták, az azt jelentette, hogy az illető gazdag ember. Marhás ember és nagy gazdasága van. Tehát kitüntetés volt e szó, melyet még ma is, a régi jó aranyidőkre való emlékezéssel oly előszeretettel használnak.

— Vasárnapi istentiszteletek. Vasárnap, február 5-én a debreceni református templomokban prédikálni fognak: a Nagytemplomban Molnár Ferenc s. lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Szele György lelkész, 11 órakor Szabó Gábor s. lelkész, a Kossuth-utcai templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, a városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a csapókerti imaházban Kovács János lelkész, a Homokkerti imaházban Beresky József főiskolai szénior.

— **Lukács György Debrecenben.** A József királyi-herceg-szanatorium elnöke, Lukács György volt közoktatásügyi miniszter Debreczenbe érkezett, hogy a várossal érintkezésbe lépjen a Nagyerdőn létesítendő népszanatorium megvalósítása érdekében.

— **Görgey Artur jobban van.** Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy Görgey Artur állapotában ma kedvező fordulat állott be. A ábornok nyugodtan aludta át az éjszakát s reggel jókedvvel ébredt. Orvosai remélik, hogy rövid idő alatt teljesen fölépül.

— **Kettős-gyász a Vecsey-családban.** Debrecen város egyik legelőkelőbb családját súlyos gyász érte. Vecsey Sándor asszonyvására református lelkész, az érmeleléki egyházmegye pénztárosa és tanácsbírája február 1-én este meghalt s alig pár óra múlva, február 2-án reggel követte őt a halálban testvére, Vecsey Viktor volt debreceni gyógyszerész. Mind a két halottat holnap, szombaton temetik el; Vecsey Sándort délelőtt 11 órakor az asszonyvására temetőben, Vecsey Vikort pedig a debreceni Hatvan-utcai sírkertben helyezik örök nyugalomra. Vecsey Viktor haláláról a következő gyászjelentést kaptuk:

Legmélyebb fájdalomtól lesújtott szívvel tudatjuk a legjobb testvér, sógor, illetve nagybácsinak Vecsey Viktor okleveles gyógyszerésznek f. 1911. évi február hó 2-ik napján reggel 6 órakor életének 77-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részei 1811 évi február hó 4-én délután fél 3 órakor a Batthyányi-utca 7. számú háznál, a ref. egyház szertartása szerint tartandó gyászszertartás után a Hatvan-utcai sírkertben fognak örök nyugalomra helyezettetni. Debrecen, 1911. február 2. Nagynénje: özv. Tarcsay Dánielné Vecsey Róza. Testvérei: özv. Révész Imréné Vecsey Johanna gyermekeivel és unokáival, özv. Árvay Sándorné Vecsey Mária gyermekeivel és unokáival, özv. Szőke Jánosné Vecsey Emma gyermekeivel és unokáival. Sógora: Medgyessy Lajos gyermekével és unokáival. Sógornői: özv. Vecsey Sándorné Cselley Ilona férje gyermekével és unokáival, özv. Vecsey Lajosné Reményfy Ilona gyermekével. — a temetést Gebauer Károly temetkezési intézete rendezi.

— **A kulturpalota kölcsöne.** Ma bontotta fel Kovács József polgármester annak az öt pénzintézetnek az ajánlatát, amelyek Debrecen városának felajánlották szolgálataikat a kulturpalota építésének céljaira felveendő 300 ezer korona kölcsön tárgyában. Az ajánlatokat a tanács egyik legközelebbi ülésén bírálja el.

— **A Debreceni Dalegylet estélye.** A Debreceni Dalegylet vegyes kara tegnap este mutatkozott be először a Bika dísztermében. Ezzel a magyarszabású új és szép dologgal megismétlődött a mit a szerbek mutattak be a debrecenieknél néhány évvel ezelőtt. A szláv fajoknál a mennyei szférák zenéjét földre letelepítő vegyeskar ép olyan általános, mint nálunk a tiszta férfi kar. Ami szép idegenben, miért ne lehetne átlátnálani hazai földbe? A legbölcsebb kulturpolitika ezt diktálja. A bemutatkozás sikerült. Debrecen dalkedvelő és zeneértő hölgyeiből s néhány gyakorlott férfi énekesből álló, 40 tagú vegyeskar, mintegy frappirozva a Bikát zsufolásig megtöltött válogatott közönséget. Az előadott melodikus dalok szépsége, az előadás preunitása a jól megalapozott jövő fejlődés zálogai. Maga a vegyeskar pedig utmutató a hazai dalegyesületeknek. Azok az uri hölgyek pedig, aki a dal szeretete révén a legtisztább demokratikus alapra helyezkedve, fáradságot sem kímélve, bennünket egy felejthetetlen este gyönyörűségével megajándékoztak: ebben a butonok értéke szerint kasztokra szakadt, egymást kicsinyes ajkbiggyesztéssel lenéző debreceni társadalomban egy valóságos missiót teljesítettek. Illesse őket a legőszintébb köszönet. Az est többi száma is kivétel nélkül a legválogatottabb volt. A F. Halácsy Margit urnő bravuros zongorajátéka (Liszt VIII. Rhapsodia) vagy a Piribauer, Pattermann, Békési-féle Beethoven-trio, vagy a Nagy András csengő baritonja egyaránt szép, kedves és magas igényeket is kielégítő volt. A

16 öreg dalegylet számai a megszokott szépek voltak, melyeket az a hajnalig tartó tánc szegett be, mely a Rácz Károly muzsikájából áradt szét a páras, meleg díszteremben.

— **Elhunyt debreceni kereskedő.** Mély részvétellel fogadtuk a hírt, hogy Szántó Izidor, a debreceni kereskedő-világ egyik előkelő tagja ma délelőtt meghalt. Szántó Sámuel dr. bankigazgató, Szántó Győző és Stern József nagygyárosok testvérüket gyászolják az elhunytban. Temetése vasárnap délelőtt lesz a Simonffy-utca 39. számú gyászszobából.

— **Az izraelita istentiszteletek.** Az izraelita hitközség előjárósága értesíti a tagokat, hogy a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet — további rendelkezésig — következő időben fog kezdődni: Pénteken este fél 5 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután fél négy órakor, köznapokon háromnegyed 7 órakor, este 5 órakor.

— **3-4 középiskolát** végzett fiut tanulóul fizetéssel felvesz Aczél antiquáriuma.

— **Dinamogépezési tanfolyam.** A debreceni állami fémipari szakiskolán február hó 7-én este 7 órakor nyílik meg az érdekelt iparosság által oly nyomósan és számtalanszor megsürgött tanfolyam. Ezen a tanfolyamon a hallgatók kiképzést nyernek a magas feszült ségű áramvezetékek szerelésében, a dinamogépek kezelésében stb. A hallgatók kiképzése úgy elméleti, mint gyakorlati alapon történik. A tanfolyam végzésekor a hallgatók vizsgát tesznek, melynek sikeréhez képest nyerik a képesítő bizonyítványt. A tanfolyamot a kereskedelmi miniszter nagy anyagi áldozatokkal létesíti, jelentkezéseket elfogad a szakiskola igazgatósága. Itt említjük meg, hogy sok környékbeli város lakatos iparossága kérelmére egy 10 napos mérlegjavítói tanfolyam is létesül a szakiskolán, mely szintén folyó hó 13-án nyílik meg. A dinamogépezési tanfolyam Aberle Raimond főmérnök ur, míg a mérlegjavítói tanfolyamon Fennesz József gépész-mérnök ur tanítanak.

— **Öngyilkos leány.** Kovács Eszter 14 éves cselédeleány a Szappanos-utca 23. számú házban szolgált mindenesként, azonban a gazdasszonya rosszul bánt vele és elereszteni sem akarta. Emiatt érzett elkeseredésében ma délelőtt marólugot ivott. A házbeliel hamarosan észrevették a kis lány rosszullétét és telefonáltak a mentőkért, akik bevitték a kórházba az eszméletlen állapotban levő öngyilkos-jelöltet, akinek állapota életveszélyes, úgy hogy életbenmaradásához nem sok reményt fűznek az emberek.

— **Érmelléki bor,** 1908. évi termés, hordószámra jutányosan eladó. Nagyobb vételnél kedvezményes ár! Értekezhetni a tulajdonos megbizottjával Peleskey Miklóssal Mayer Jenő és Béla cégnél, Piac-utca 33.

— **Megfagyott béres.** A hirtelen beállott hideg tél nap-nap után szedi az áldozatait. Legutóbb Kabán esett meg, hogy Batiz József béreslegény a mezőn ittas állapotban megfagyott. Ugy találták meg holttestét az arrajárók, akik bevitték a köztemetőbe. Az előjáróság jelentést tett az esetről a debreceni ügyészségnek.

— **Erőszakos szerelmes.** Vékony Gábor debreceni kereskedő segéd az őszi vásárban szemet vetett Geréby Rózsika 19 éves hajadonra, aki igen nagyon kacérkodott, inceskedett vele. Felültette a hintalóra, vett neki cukrot s hasonló apróságokkal kedveskedett. Ennek ellenében, amikor este hazakísérte a leányt, a katolikus temető mellett uton olyan hévvel ostromolta egy kis szerelemért, hogy közben az ellentállást tanúsító leány különféle sérüléseket szenvedett, sőt az arca is egészen megdagadt attól a hatalmas pofontól, amit a reményeiben megcsalódott ember adott neki haragjában. Az ügygyel ma foglalkozott zárt ülésen a debreceni kir. törvényszék, amely a nagyszámú enyhíthető körülmények figyelembe vétele után egy hónapi fogházra ítélte a tagadásban levő vádlottat. Az ügyész, védő és vádló felelősek. Az esetnek különös érdekessége az, hogy Vékony Gábor nős és több gyermekes családapa.

— **A Debreceni Zenedében** a 2-ik félévi beiratások a fő- és melléktanszakokra február 1-től eszközöltetnek. Igazgatóság.

Debreczenvidéki Takarékpénztár

m. sz.

Piacz-u. 32. (volt Szodlák-ház)

Olcsó és kis részletekben visszafizethető kölcsönök ad.

Takarékbetéteket a legmagasabb kamatozás mellett elfogad.

— **Ma és a következő napokon** elsőrendű női zenekar hangversenyez a Remény Kávéházban. Tisztelettel Weisz Márkus kávé.

— **A világhírű, eredeti Pilseni** állandó friss csapolású sör kapható a Royal-szálloda összes helyiségeiben, ugyszintén naponta változatos villásreggelik kaphatók. Kiváló tisztelettel Hauer Bertalan.

20 darab

Debreczeni Agrárbank szövetkezeti részjegyszabad kézből

kibocsátási áron alul is eladó.

Értekezhetni Vigkedvű Mihály-utca 29. 3. ajtó.

— **Február 1-sőre** egy csinosan butorított szobát keresek. Cim a kiadóban.

— **Gyönyörű bál kelmék és díszek** Donogán és Somossynál Debrecen, Kistemplombázár.

— **Lampiónok** legolcsóbb árban kaphatók Thaisz papírnemű áruházában.

Az Alföldi Takarékpénztár

Piacz-utcai új palotájában

egy nagy bolthelyiség a Piacz-utcai részen

folyó évi május 1-től

kiadó.

Ne vegyetek

mást

k ö h ö g é s

rekedség katharrus, elnyálkásodás göros és szamarhurut ellen, mint a finom ízű

KAISER-főle mell-karamellákat

a 3 fenyővel.

5900 közjegyzőileg igazolt bizonyítvány erről, kezeskednek az eredményért,

Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér.

Kapható: Mihalovits J., Muraközy László, Grósz

Nagy Ferencz, Mauthner Alfréd gyógyszerészek-nél, Josa és Jóna droguerijában. Ujfehértón

Trón Gyula, Páspökladányban Harsányi Lajos,

Ér-Mihályfalván Mátrai Akos gy. gyszertárában.

Egy kísérlet bebizonyítja

hogy a

Róth Antal

villanyörőre berendezett kávépörkölőjén

Csapó-utca 17. szám

minden fél órában frissen pörkölt leg-

finomabb kávé keverékek minőségileg

feülmulhatalanok.

Meghívó.**A „Debreczeni Kölcsönös-Segélyező-Egylet mint Szövetkezet“
XXVII-ik rendes közgyűlését****1911. évi február hó 19-én d. e. 10 órakor, a Kereskedő-Társulat disztermében tartja meg.****Tárgysorozat :**

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzletév eredményéről.
2. Az évi záró-számadások és a felszámoló XXII—1905-ik évtársulat vagyonmérlegének beterjesztése.
3. A felszámoló- és a felügyelő-bizottság jelentése kapcsán az igazgatóság, felszámoló- és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása, a haszonfelosztás és az igazgatóság jelentésében foglalt egyéb indítványok fölötti határozathozatal.
4. A XXVIII—1911-iki évtársulat megalakulásának kimondása, egyuttal a XXIII—1906-iki évtársulat felszámolásához 5 felszámoló-bizottsági tag választása.
5. Esetleges indítványok, amennyiben azok 14 nappal a közgyűlés előtt beadattak.
6. A kilépő négy igazgatósági tag helyének betöltése.

JEGYZET : Az évi záró-számadások kinyomatva, a közgyűlés előtt 8 nappal az egylet helyiségében kifüggesztetnek és minden egyleti tag által a hivatalos órákban megtekinthetők.

KIVONAT AZ ALAPSZABÁLYOKBÓL : 31. és 32. §§. A közgyűlésen az egylet minden tagja 1—5 heti vagy havi törzsbetéte után egy szavazattal bír, minden további megkezdett 5 törzsbetét után egy-egy újabb szavazatot gyakorolhat, de saját betétei után tiz szavazatnál többet senki sem gyakorolhat ; minden egyleti tag csak egy megbízást vállalhat magára, a megbízás legfeljebb 10 szavazatra jogosít. Minden tag szavazati jogosultságáról, szavazatainak számáról igazolványt kap, melynek alapján a közgyűlésen szavazó-lapok adatnak ki. Az igazolványok a közgyűlést megelőzőleg legalább 2 nappal a szövetkezet helyiségében, a törzsbetét-könyvek felmutatása ellenében adatnak ki. Ugyanott bemutatandók a meghatalmazások is.

A közgyűlés helyén és idejében igazolványok, vagy igazolvány nélkül szavazó-lapok nem adatnak ki. A kilépett igazgatósági tagok újból megválaszthatók.

TARTOZIK.**Mérleg.****KÖVETEL.**

	kor.	f.		kor.	f.
Pénztári készlet	55168	99	Törzsbetétek	6509919	80
Kötelezvények	8367180	—	Haszonrész tartalék	433309	02
Intézeti ház	652883	13	Veszteségi tartalék	113611	77
Köteléki központ üzletrészei	20000	—	O. M. B. törl. kölcsöne	290000	—
Biztosítékok	17000	—	Köteléki központ	1366800	—
Folyó számla	135230	78	1911-diki beirási díjak	4800	—
Felszerelvények	8324	48	Nyugdíjalap	126508	88
Könyvek és nyomtatv.	3651	64	Jótékonyági alapok	11690	94
Különbözők	21844	14	Biztosítékok	29773	41
			Átmeneti kamatok	12817	30
			Különbözők	15588	98
			Nyeresség	366463	06
	9281283	16		9281283	16

TARTOZIK.**Eredmény-számla.****KÖVETEL.**

	kor.	f.		kor.	f.
Adók	13702	39	Kamatok	470136	92
Fizetések	68485	—	Késedelmi fillérek	15646	47
Lakbérek	19110	02	Értékpapír jövedelem	1000	—
Kezelési költségek	10151	91	Házbér jövedelem	14218	15
Jelenléti díjak	16070	—	1910. évi beiratasi díjak	14080	80
Leírások	924	94			
Veszteségi tartaléknak	11190	03			
Nyugdíjalapnak	8750	73			
Közjótékonyági alapnak	234	26			
Nyeresség	366463	06			
	515082	34		515082	34

Tagok száma 1910. decz. hó 31-én 10219, 102249 törzsbetéttel.

Debreczen, 1910. december hó 31.

Tikos József,
ig. helyettes, főkönyvelő.

Ienyéri Zádor Lajos,
igazg. elnök.

Dr. Szántó Sámuel,
ügyvezető-igazgató.

Dömsödy Imre,
főpénztáros.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG :

Dr. Boldizsár Kálmán,

Handtel Vilmos,

Kövy Lajos,

Lovász János.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Betöltendő.

Reáliskola-utca 4-ik szám alatt egy 30 - 40 éves koru száraz dada felvétetik egy 10 hónapos gyermek mellé.

Ügyes, megbízható fiatal ember, raktárnoki vagy pénzbeszedői állást keres, ki a helyi piacot jól ismeri. Czim a kiadóba.

Telékönyvvezető, bírósági végrehajtói vizsgával és hosszabb irodai gyakorlattal bíró 32 éves, családos ember irodai vagy más alkalmazást keres. Czim a kiadóba.

Keresek egy jó rendes szakácsnőt url házhoz, ahol jó helye lesz. Czim a kiadóba.

Joghallgató irnoknak ügyvédi irodába kerestetik. Czim a kiadóba.

Adás-vétel.

Emerich Arnold Hatvan-utca 61. saját bocska-kerti és érmelléki ó és új borait legolcsóbb árakban nagyban s kicsinyben árusítja. — Arany János-utca 36. sz. háza eladó.

Vas fogas, kis terjedelmű (120 négyzet cm.) 240 foggal, ruhatár részére igen alkalmas, olcsón eladó Bárány műlakatosnál, Piacz-u. 66. sz. — Tanulók felvétetnek!

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

Szoba seprő fanyelű 17 kr. 10 darab vételnél 16 kr. cziroknyelű darabja 15 kr. 10 darab vételnél 14 krajczár Glüknél Péterfia. Ugyanott tanuló felvétetik.

Érmelléki bor, 1908. évi termés, hordó számra jutányosan eladó. Nagyobb vételnél kedvezményes ár! Értekezhetni a tulajdonos megbízottjával Peleskey Miklóssal Mayer Jenő és Béla czégnél, Piacz-u. 33.

Egy adómentes hentes és mészáros üzlet más vállalat miatt eladó. Czim a kiadóba.

Czimbalom. Mahagoni, pedálos, remek hanggal sürgősen eladó. Hatvan-u. 6. sz.

Eladó egy husvágó asztal, hentesnek vagy mészárosnak igee alkalmas. Cim a kiadóba.

Egy szép ebédlámpa eladó Széchényi-u. 44. sz.

Boreczet házilag készült kapható. Czim a kiadóba.

Makulatur papiros kapható Piacz-utca 49. szám alatt az emeleten.

Olajos hordók kaphatók Biaz-utca 49. sz. alatt a keresztépületben.

Lakás.

Csap-utca 3. szám alatt egy tágas bolthelyiség bármely célra azonnal kiadó. Értekezhetni Hatvan utca 65. a tulajdonosnál.

Kiadó egy csinosan butorozott szoba iskola-utca 8. sz. alatt.

Különféle.

Ügyes fehérnemű varrónő házakhoz ajánlkozik, esetleg munkát otthonra is elvállal. Czim a kiadóhivatalban.

28 krajczárért fejfel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezett harisnyagyára, Debreczen, Tisza-palota.

Csakis hölgyeknek való! A szép kalapokhoz, hogy azokat kellőképpen megőrizhessük, feltétlenül használjuk a Debreczeni Bőrönd gyárban Piacz-u. 47. szám alatt készült dobozokat, melyek minden nagyságban kaphatók, amellet csinosak és zárral vannak ellátva.

Egy 110 szekér jégnek jégverem kiadó értekezhetni Debreczen szálloda tulajdonosánál, ugyanott egy pinczér tanoncz felvétetik.

Welsz Ferencz épület és mű-butor asztalos József-kir.-h.-u. 89. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsősorban kivitelben, mérsékelt áron.

Pörkölt kávé különlegességek. Bárkinék bármily időszakban legkisebb mennyiségű kávé is megpergelek díjtalanul gázüzemű pergelőn Darvas Miksa kereskedése Teleky-utca sarok.

Meghívás.

A „Kereskedők és iparosok Hitelszövetkezete” IV. évi rendes közgyűlését

1911. évi február hó 19-én d. e. 1/11 órákor Csapó-utca 1. sz. helyiségében tartja meg, alanti tárgysorozattal:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése a múlt üzletév eredményéről, s ezzel kapcsolatban a mérleg és zárószámadások előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése, s ennek kapcsán az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentvény megadása iránti előterjesztése.
4. Felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
5. Három kilépő igazgatósági tag helyének betöltése.
6. Három rendes és egy pótfelügyelő-bizottsági tag választása. (3 évre.)
7. Három, évtársulati felszámoló tag választása.
8. Esetleges indítványok.

KIVONAT AZ ALAPSZABÁLYOKBÓL. 41. §. Határozatok csak azon ügyek felett hozhatók, a melyek a meghívásban kitéve.

42. §. A közgyűlés hatáskörébe tartozó indítványok legkésőbb 8 nappal a közgyűlés előtt 10 tag aláírásával az igazgatóságnál írásban nyújtandók be.

45. §. A közgyűlésen a szövetkezet minden jogosult tagja minden tőrszabót után egy szavazattal bír, de saját tőrszabóitól 10 szavazattal többet senki sem gyakorolhat.

Távollevők más tagok útján, kiskorúak, gyámság vagy gondnokság alatt lévők és jogi személyek csakis igazolt képviselőjük útján gyakorolhatják szavazati jogukat.

A meghatalmazottak kötelesek meghatalmazásukat 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg az igazgatóságnál letenni.

Egy szövetkezeti tag sem bírhat saját jogán és meghatalmazás útján 20-nál több szavazattal.

46. §. Azok a tagok, akik heti befizetéseikkel 10 hétre hétralétkban vannak, vagy kölcsönből eredő kötelezettségeik teljesítésének elmulasztása miatt megpereltettek és azokat 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg nem rendezik, sem szavazati, sem választási joggal nem bírnak.

48. §. Szavazás céljából minden tag szavazati jogosultságáról és szavazatainak számáról szavazólapot kap. — A szavazó-lapok a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a tőrszabókönyvecskék felmutatása mellett adatkak ki.

51. §. Az igazgatóság tagjai közül sorshuzás útján megállapított sorrend szerint, évenként 2-4 tag kilép, akik azonban újra megválaszthatók.

JEGYZET. Az évi mérleg és zárószámadások, 8 nappal a közgyűlés előtt, minden szövetkezeti tagnak hivatalos helyiségünkben kiadtnak.

VAGYON.

Mérleg-szám'a.

TEHER.

Pénztári készlet	9725 36	Tőrszabóterek számláján I-V. évtársulat	578349.50
Postatakarékpénztár számlán	229.99	Haszoneredmények számláján I-III. évtársulat	30232.23
O. M. B. giro-számlán	500.—	Veszteségi alap	5250.—
Alap. és szerv. számlán	660.—	Letétek számláján	3954.76
leírás 300.—	360.—	Rendkívüli tartalék	260.—
Felszerelések számláján	1705.—	Folyószámlai követelések	468528.60
leírás 205.—	1500.—	Beiratasi díj számlán V. évt.	606.—
Kötelezvények számláján	935490.10	Nyereség: 21386.23	
Adóssók számláján	151955.46	Haszoneredmény számlára I. II. III. IV. évtárs. haszonrész	17856.—
Átmeneti tételek számláján	8806.41	Viszl. alap 5% kamattal	262.50
		kiegészítése 7000 K	1487.50
		Adósszámlára	1030.23
		Felügyelő-bizottság díja	750.—
			21386.23
	1108567.32		1108567.32

Debreczen, 1910. december hó 31-én.

Takács Samu, Kovács Mihály, Kozma László, Thieszen Arthur, Bisothka Béla, könyvelő. alelnök. elnök. ügyv. igazgató. pénztárnok.

Hj. Balogh István, Biczó Gyula, Csillag József, Frank Rezső, Dr. Fráter Imre, Harsányi István, Dr. Hüster Károly, Jóna Janos Lóvi Ármin Markus Jenő, Marton Gyula, Lam Sándor, Olah Imre, az igazgatóság tagjai.

Sipos Ferencz, Kuthi Zsigmond, Lukács Vilmos, a felügyelő bizottság tagjai. jegyző. elnök.

A többszörösen kitüntetett osodas hatású háziszor a Dr. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

városunk piacán is megjelent. Ez a háziszor hatásában és erőalkotásában felülmúlhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és foglajás, továbbá minden meghülés okozta bajok, mint rheuma, köszvény, csusz, isonlás, izületi lob és zsámbában szenvedők, végül **lagyasi és egési sebek** fájdalomnak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő és testovo háziszor.** Kapható városunkban a következő csegeknel: **Steiner Manó, Mihalovits Jenő** gyógyszeráraban, **Központi drogueriaraban, Deusch Lajos, Nagy András, Mayer Jenő és Béla, Stern József és Testvére kereskedésében, Ermihályfalván: Matrai Ákos** gyógyszeráraban. 1.20, 2. —, és 2.50 K-ás ávegekben.

Készítik:

Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. ker., Fő-utca 77/c. sz.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49. a főpostával szemben.